

EL VIGILANT DELS COMELLARS

Era ahir que m'ho contava:

- He llegit una novel·la, d'en J. D. Sallinger: "El vigilant en el camp de Sègol". I el poema d'en Robert Burns...

La petja de la lectura en la Remei va fer de la seva passejada habitual de diumenge una peregrinació silenciosa i obaga. Va transitar pels corriols amb els ulls desenfocats, els braços caiguts, la boca closa i el pensament en Holden Caulfield i els ànecs de Central Park.

Però ni això és Nova York ni estic a Central Park. I no he vist mai sègol en els meus indrets vitals.

Podria ser el vigilant dels camps d'olivers, però dir això seria escapar-me la feina. Soc el vigilant del racó dels Comellars, i els conec com tu potser mai no els coneixeràs. No en soc tant expert com aquells que hi van ser abans i que els van viure i patir, de sol a sol, hivern i estiu. Les olives i la sega, les ametlles i els treballs del camp. Sísif? El cicle de la vida. Sempre la mirada al cel. Ells ens van deixar les espones que encara salto, algunes mil·limètriques, acabades d'omplir amb petits padellassos de parament malmès, tot un càlcul d'estructures. Les basses i les cadolles em semblen obres romanes i les cabanes de pedra em tenen encuriolit, suporten com poden i estic segur que m'amaguen mils d'històries.

Sé on son les raboses, i els cabirols; sé on collir te de roca pels constipats i esfernallac pels furóncols. I on creix la nebulosa. Però no us voldria avorrir amb la meua crònica de vell relegat a la raconada.

-Tinc el son inquiet. M'és igual nit que dia.

A les nits d'estiu m'assec a la pedra calcària, el sostre de la balma. Al damunt de la cova Franceset. Deixo que la fresca m'emboliqui i miro l'infinit.

- Avui hi ha celístia.

Al davant tinc l'ermita. Blanca. Lluny. Només l'albiro de dia. Una vegada a l'any en sento la campana, i altaveus: els sons del Dilluns de Pasqua.

- L'Óssa Major. La via làctia. Les pluges d'estels. Mira que n'arriben a passar d'avions per aquest tros de cel. Estols! Deixen línies blanques que es desdibuixen en falses bromes i a vegades prenen forma de fures.

M'alerten tots els sorolls. Frecs d'ales de moixons nocturns a les capçades, el nyic-nyic dels arbres secs que es remouen amb el cerç. M'esglaien les rates cellardes i temo genetes i porcs senglars. Però soc a casa, al meu camp d'olivers i en conec tots els topants. Distingeixo entre els assidus i els furtius, i veig d'una hora lluny els passavolants. He trobat ciclistes al peu de la garriga, han fet cas al GPS.

Un fet de joventut em va condemnar a la terra seca i ombrívola d'aquesta clotada. Envoltat de pinassa i a mercè d'un clima que no perdona passo els anys. Estuba i rosades, boira i sequera.

- Quan vivia a la cova vaig veure neu. I la terra era blanca. Blanca i freda.

Sí, vaig viure a la cova fins que me'n vaig cansar i em vaig mudar al porxo de la cabana. Resguardat, amb visió panoràmica i llibertat. La vida a la balma no era fàcil, era refugi però no tranquil·litat. Estalactites al sostre, un degoteig d'aigua continu, fosc, heura enfiladissa i serps que m'encalçaven quan menys m'ho esperava. I les veus de tots el que hi van ser, de dones, de ràdios, de paraules de nit. Veus somortes i esporuguides; fins i tot sentia el soroll dels bombarders del trenta-vuit. I les rates venien a robar-me el menjar... No, aquell cau no em provava.

Bado. Penso. La soledat em fa parlar sol.

- Si aquests olivers centenaris suporten, jo també. Visc totes les seves etapes.

Volto. No tinc fronteres. No tinc límits. La mata i els romers s'apoderen de bancals aliens i fan de cadascun una garriga pròpia.

Els olivers fargs lluquen pertot, creixen descontrolats al cel, s'eixamplen per fusionar-s'hi lliures de moto-serres que els escapcin.

Líquens foscos a les pedres, de color carabassa als ametllers, ara només carcasses. Esquelets en simbiosi.

La cabana caiguda del tros abandonat és una repetició. La costa de runa està feta d'ampolles de vidre lila, fragments de porcellana clivellada, tupins esbocinats i el que foren plats i pitances. La història a la costa, un abocador de material imperible.

D'un camp a un altre i de l'alba a l'ocàs deambulo talment un peripatètic. Corro, dormito. No em cal rellotge.

- Teranyí. Avui hi ha teranyí.

El racó torna a poblar-se i alguns trossos reviu. Llenya d'arbres centenaris i de baix rendiment apilonada aquí i allà. Arrels gegants que es resisteixen a abandonar el sòl, i soques eixutes que continuen llucant. Arbequins nous de varietats de creixement ràpid i alta producció que en un tres i no res faran quarterades d'olives. Sofisticats sistemes de reg. Arreglen les cabanes i posen horts resguardats de tanques. L'aigua arriba als Comellars i aquells bancals secs i sotmesos a la voluntat del ploure ara son selves de *viboreres*.

La Remei treballa el darrer tros, el que es deixa abraçar per la garriga. Em ve a veure alguns caps de setmana i l'acompanyo en les seves tasques de camp: tutorització d'oliverets, alliberament de llucs... Em parla de les lectures, de la feina o del que li ve. Si té el dia bo camina amb mi pels senders coberts de sarses.

- *Si'ls iaïos aixequessen lo cap no es creurien que es pot regar al Comellar.*

I si, reg de suport al olivers. I àpats familiars de cap de setmana, calçotades i costellades, torrades untades d'oli de varietats antigues encara i olives de la llei en conserva, i sevillenques i maurades i cuites a la brasa.

M'agrada el moviment al temps de la collita. El remoreig, la companyia, el menjar cuit al foc a terra. El brogit dels "aplausos" m'esglaia, però aquests pagesos d'ara tenen debilitat pels avenços tècnics i un rellotge incorporat, els interessa enllestir. Sempre tenen pressa. I no matinen

gaire. Fan veure que s'obliden del mòbil, però de tant en quan les melodies es deixen sentir. La fressa de les borrasses arrossegant-se per les espones, les converses disperses, els xiquets jugant amb joguines insolades, el morat de les olives calcigades. Els fruits inabastables esperen els estornells a les branques més altes.

El silenci de l'hivern profund esdevé terrabastall de serres elèctriques i toca esporgar i després cremar rama perquè el *barrenillo* no infecti els arbres. Permís per cremar. Fogueres controlades i la por que es descontrolin. Botanes a la roba. El fum m'abriga i les patates escalivades a la cendra m'alimenten. La forca remena les rames, i la Remei fa saltar espurnes al cel. Els focs ameren de bonior l'aire gèlid.

- M'agrada mirar les brases, perdre'm en els seus camins.

Setmana Santa i els timons florits, el brunzit de les abelles, les arnes en moviment.

- No feu com sempre abelles, no marxeu, no marxeu...

Voldria xarrupar la mel que fa anys que no veig. La somio. M'agrada veure crestar i l'ambient que genera. Potser si la Remei en tingués ganes faria una coca d'arruix i podria tastar-ne les engrunes, però això no arriba mai. Fa anys que les arnes són mortes. Voluntat de la Natura? La mà de l'home?

- La cadolla està seca. No ha plogut.

En faig el perímetre. Argelagues florides, ginestes, herba de Sant Josep: paisatge en groc. I em quedo a l'ombra de les savines gegants.

- Cura amb les teranyines i els coscolls. No t'enganxis. Això està intransitable.

I amb la Remei rondem entre arítjols i aladerns, tot son cordes de mides diverses que ens volen atrapar. És una experta en els diferents tipus: sirgues, saules, ànimes, trices... Aquells soguers de segles passats... Lluny queden.

- Cel en roquetes, aigua a les bassetes.

Doncs a veure si això és veritat, espero aigua i basses plenes, les poques que queden. I si no, ompliran la pileta d' aigua de la cisterna. Aigua sempre fresca.

En algun camp sento parlar en anglès, i en altres sento gallines, que també han vingut a poblar el racó per proporcionar ous als propietaris. Les gallines m'incomoden, altives, cantussejant, escatainant a deshora, més lligades al sol que jo...les pobres. Menjant panís trencat i fulles d'enciam pansides. Tancades en galliners blindats per allunyar la feristela. Per protegir-les?

L'estiu és temps d'hort i veig a la solana les plantes ufanes per una irrigació abundant. Tomates, bajoques i flors. L'hort i les gallines volen cura humana, i això per mi és acompanyament. Menys solitud.

Veure la posta i respirar la vegetació intensa. A cada època la seva olor. I viure. I menjar el que es pot. Potser això és el pitjor, però vaig fent anys. Aquest règim al que estic sotmès no deu ser tan dolent. Visc de donacions: una partida setmanal de menjar monòton, àpats de final de setmana fets de les restes d'altres i el millor, les llepolies extremes. Gaudeixo d'algun nispro quan n'és el temps. Poques ametlles i ametllons. He trobat una servera, i espero que en caiguin els fruits per assaborir-los.

Si em féssiu arribar a Flix no sé si en sabria. No tinc clar el camí de tants anys que fa que no el completo a peu. Fa poc hi vaig viatjar en cotxe per una malura, però un cop guarit, arrecerat al meu aixopluc espero. No he conegut ja el camí vell del Comellar, o potser el trepitjo cada dia, però no hi ha ningú que me l'hagi descrit sencer ni em pot indicar per on passa. Deu constar encara als mapes?

La Remei em va dir que les aigües del Comellar anaven a la Vall de Sant Joan, ho havia llegit en algun lloc. No ho hagués dit mai ella. A mi, mentre hi hagi aigua, d'on ve a on va tant em fa.

- Pensava que anaven al riu de la Cana. N'estava convençuda.

En fi, les preguntes que un es fa cada dia, i que no sempre tenen resposta o no tenen l'esperada.

Tinc tretze anys i encara m'entretinc encaçant perdius. Conservo vista, conservo oïda, un trot àgil i el meu cor de gos té la corda intacta. Soc Rostoll, el vigilant dels Comellars, i un dia seré pols i em confondre amb la seva terra.

Pseudònim: Quiricau